

Kyberstalking

Kyberstalking je zneužívání internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií ke stalkingu, což je opakované stupňované obtěžování (pronásledování), které může mít různou podobu a intenzitu. Stalker (pronásledovatel) svou oběť například bombarduje telefonáty, SMS zprávami, e-maily, popř. zprávami zasílanými pomocí sociálních sítí či instant messengerů, posílá jí „dárky“, které oběť nechce atd. Nejčastějšími oběťmi stalkingu jsou bývalí partneři, osoby, jež neopětují city stalkera, celebrity, politici apod.

Nebezpečné výzvy (challenge)

V prostředí internetu se setkáváme s **velkým množstvím výzev, které nabádají k často nebezpečnému chování, které může způsobit uživatelům internetu (především dětem a dospívajícím) vážnou zdravotní újmu.**

Online výzvy uživatele často nutí k zapojování se do nebezpečných úkolů, u jejichž plnění se uživatelé fotí či natáčejí, výsledek sdílejí a motivují tak další online diváky k zapojení se.

Při napodobování jedné z rizikových výzev šířených internetem se vážně zranil např. Skylar Fish (14 let, USA). Utrpěl mozkové aneurysma a vážně si poškodil oko.

Kde hledat pomoc?

Linka bezpečí

Bezplatné poradenství dětem a rodičům, kteří potřebují pomoc.

Telefonní linka: **116 111**

Web: www.linkabezpeci.cz

Online poradna E-Bezpečí

Bezplatná online poradna pro děti a dospělé specializující se na rizika spojená s používáním internetu.

Web: www.napisnam.cz

Dětské krizové centrum

Bezplatná pomoc pro děti v závažných životních situacích. Provozuje i specializovanou linku zaměřenou na rizika kyberprostoru.

Telefonní linka: **778 510 510**

Web: www.ditekrize.cz

STOPonline.cz

Linka pro nahlášení závadného obsahu.

Web: www.stoponline.cz

Policie ČR

Web: www.policie.cz

Telefonní linka (pro případ krize): **158**

Další informace

Další informace o rizikových jevech spojených s online prostředím naleznete na webových stránkách projektu E-Bezpečí:

www.e-bezpeci.cz.

Vydalo:

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace (Centrum PRVoK/Projekt E-Bezpečí)

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc

NEBEZPEČNÉ JEVY SPOJENÉ S POUŽÍVÁNÍM INTERNETU A MOBILNÍCH TELEFONŮ

Co je kyberšikana?

Kyberšikana je šikanování jiné osoby (ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod.) s využitím internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií.

Ačkoli je kyberšikana zpravidla definována jako činnost záměrná, může vzniknout i nezáměrně – například jako nevhodný vtip, který se v on-line prostředí vymkne kontrole.

Co řadíme ke kyberšikaně?

Mezi kyberšikanu řadíme projevy tradiční psychické šikany posílené využitím ICT, například:

Dehonestování (ponižování, nadávání, urážení) v on-line prostředí.

Vyhrožování a zastrašování v on-line prostředí.

Vydírání v on-line prostředí.

Očerňování (pomlouvání) v on-line prostředí.

Mezi další formy kyberšikany také patří:

Publikování ponižujících videozáznamů, audiozáznamů nebo fotografií.

Ponižování a pomlouvání (denigration).

Krádež identity (impersonation) a její zneužití.

Ztrapňování pomocí falešných profilů.

Provokování a napadání uživatelů v online komunikaci (flaming/bashing).

Zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť (trickery/outing).

Vyloučení z virtuální komunity (exclusion).

Obtěžování (harassment).

Specifické formy kyberšikany spojené s hraním on-line her.

Happy slapping (v překladu „zábavné fackování“).

Kyberstalking (pronásledování ve spojení s využitím informačních a komunikačních technologií).

Webcam trolling (zneužívání webkamer pro manipulaci uživatelů internetu prostřednictvím podvržených videozáznamů).

Případy kyberšikany

Oběť: Ghyslain Raza (14 let, Kanada)

Ghyslain Raza (Star Wars Kid) natočil sám sebe při předvádění bojové scény z Hvězdných válek. Spolužáci mu nahrávku ukradli a pro pobavení ostatních ji zveřejnili na internetu. Nahrávka obletěla celý svět, byla mnohokrát upravována, vzniklo množství webů a blogů, na kterých byl chlapec zesměšňován, byl parodován dokonce v seriálech (např. South Park).

Důsledky: Ghyslain se psychicky zhroutil a musel se dlouhodobě léčit.

Oběť: Ryan Patrick Halligan (13 let, USA)

Ryan byl obětí fyzické šikany. Začal se učit kickbox a chlapci, který ho šikanoval, se úspěšně postavil. Hoch ho pak veřejně označil za gaye. Ryan se chtěl této pověsti zbavit, proto navázal internetový vztah s populární dívkou ze školy. Po čase zjistil, že se dívka románkem s ním jen bavila a že jejich důvěrné zprávy přeposílala dalším spolužákům a společně se mu posmívali.

Důsledky: Patrick se oběsil.

Oběť: Anna Halman (14 let, Polsko)

Pět spolužáků podrobilo Annu před celou třídou sexuální šikaně (strhali z ní šaty a předstírali, že ji znásilňují). Celou scénu nahráli na mobil a vyhrožovali jí, že nahrávku zveřejní na internetu, což také později udělali.

Důsledky: Anna spáchala sebevraždu.

Co je kybergrooming?

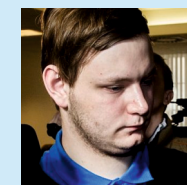
Termín **kybergrooming** (child grooming, online grooming) označuje chování uživatelů internetu (predátorů, kybergroomerů), které má v oběti vyvolat falešnou důvěru a přimět ji k osobní schůzce v reálném světě. Výsledkem této schůzky může být sexuální zneužití oběti, fyzické násilí na oběti, zneužití oběti pro dětskou prostituci, k výrobě dětské pornografie apod.

Kybergrooming je vlastně druhem psychické manipulace, ve které komunikuje dospělý uživatel (často pod falešnou identitou) s dítětem, přičemž využívá celou řadu strategií - např. zrcadlení (mirroring), phishing, profilování oběti, vábení a uplácení (luring), strategie snižování zábran dětí a mládeže zaváděním sexuálního obsahu do konverzace, izolační metody, strategie manipulace dětí prostřednictvím fotografií opačného pohlaví, webcam trolling apod.

Kybergrooming zahrnuje řadu trestných činů, jako je nebezpečné vyhrožování, vydírání, sexuální nátlak, navazování nedovolených kontaktů s dítětem apod.

Případy kybergroomingu

Usvědčený deviant **21letý Lukáš Bako** využíval k seznamování s oběťmi několik způsobů, především falešné profily na sociální síti Facebook. Z obětí nejprve vylákal citlivé materiály, poté je vydíral a nutil k osobním schůzkám, kde došlo k útoku. Za sexuální zneužívání, sexuální nátlak, vyhrožování, výrobu dětské pornografie a znásilnění **byl odsouzen k trestu odnětí svobody ve výši 8,5 let.** Závažné trestné činy spáchal na **45 dívkách ve věku 10-18 let.**